

KAKTEJE IN SUKULENTE

Glasilno Društva prijateljev kaktej Slovenije

Ljubljana

14. 9. 79

Številka

7

Leto

8

I. INFORMACIJE DRUŠTVA

1. Sestanek članov:

Sestanek bo v petek, dne 14. septembra 1979 ob 17. uri

Sestanek upravnega odbora bo isti dan ob 16. uri in 30 minut

DNEVNI RED:

1. Obvestila društva
2. Predavanje - opis kaktelj
3. Diapozitivi - Ing. Novak
4. Razno

2. Varčevalni ukrepi društva

Iz polletne bilance je razvidno, da sorazmerno velik del stroškov odpade na poštino in kuverte, zato bomo morali varčevati. Kot prvi ukrep smo prenehali pošiljati glasilo vsem tistim, ki še niso povzeli naročnine oz. članarino. Nadalje predlagamo (o tem predlogu smo že govorili z nekaterimi člani in tudi dosegel soglasje), da si članom iz Ljubljane, kot tudi onim, ki sicer niso iz Ljubljane, po redno prihajajo na sestanke, delili glasilo kar na sestanku. O podrobnostih bi se pogovorili na samem sestanku.

Predsednik:

ing. Engelbert Novak

II. Gojitve kaktelj v septembru

V septembru pripravljamo kaktelje za zimo, zato moramo polagoma ustavljati rast in jih pripravljati na zimski počitek. Tako v septembru vodi za zalivanje ne dočajamo več gnojil, pravtako tudi zmanjšamo količino vode, ta naj bo le približno pol toliko kot v avgustu. Zalivamo praviloma le zjutraj, tako da se rastline do večera posuše, če smo jih slučajno preveč zmočili. Utrjevanje dosežemo z znižanjem dnevne in predvsem nočne temperature. To dosežemo n. pr. tako, da dodatno zračimo podnevi kot tudi ponoči. Seveda poznamo tudi izjeme, tako n. pr. večina mamilarij raste še nekako do konca novembra, zato potrebujejo te rastline tudi v jeseni več vlage in toplote kot večina ostalih vrst. Za ostale sodnicevelja udeležiti način gojitve, vendar je pri njih več izjem kot pri kakteljah, tako da bomo morali zalivati (enako

kot poleti) npr.: aloje, Ceropogia, Echeverija, Faucaria, Fenestraria, Haworthia, Huernia, Kalanchoe, Lampranthus, Lithops, Pleiospilos, Stapelia, Trichodiadema -seznan seveda ni popoln, navedel sem le nekaj najbolj znanih vrst.

ing. Engelbert Novak

III. Iz moje letošnje setve

1. Družina ASTROPHYTUM

Letos sem glavni del semen sejal že prve dni v mesecu marcu, seveda z umetnimi pripomočki, kot je segrevanje in osvetlitev s cevjo Gro Lux trdke Sylvania. Med ostalim sem sejala tudi vrsti *Astrophytum ornatum* in *Astrophytum myriostigma* var. *quadricostatum*. Semena so vzklija že po treh dneh (pri dnevni temperaturi okoli 30° in nočni okoli 20°), v juniju sem jih tudi že pikiral. Za gojitev uporabljam mešanico sestavljeno iz običajne zemlje za kakteje, kateri sem dodal še nekaj ilovnate zemlje, opoščnega zdroba in kot pospeševalec še nekaj zemlje v kateri so bili posejani. Seveda nisem pozabil dodati nekaj sadre in nekaj črnega apnenčevega peska. Gojitev ni preveč težka, še le uporabimo pravo mešanico. Bole vrste rasti čim bolj hitro, zelene imajo najšči polsenec. Zanimati ne smemo preveč. Upoštevati moramo, da rastejo astrofiti sorazmerno počasi.

Astrophytum ornatum je doma v Mehiki, od države Hidalgo do Queretaro to je med 20° in 22° severne geografske širine. V domovini dosežejo premer do 30 cm in višino do 1 m ali celo do 3 m. Odrasle rastline imajo 8 reber, značilne kosmiče, bodice pa od 5 do 11. Premer lepih svetlo rumenih cvetov je do 9 cm.

Astrophytum myriostigma var. *quadricostatum* je zelo podobna običajni škofovi kapi, le da ima le 4 rebra (od tod tudi ime), je bolj okrogla, cvete pravtako rumeno, premer cvetov je do 6 cm. Domovina te vrste je pravtako Mehika, država Tamaulipas med 22 in 26° severne geogr. širina

ing. Engelbert Novak

IV. *Mammillaria potosina*

Pri tej lepi kakteji se zatakne že pri imenu. Tako jo v večini knjig sploh ne zasledimo, le Backeberg navaja tudi druga imena, kot npr. *Coryphanta muhlenpfordii*, pri večini prodajalcev semen (npr. De Herdt)

pa se je udomačilo Backebergova vrsta *Mamillaria macdonfordii*, ki je nekoliko podobna *Mamillaria celsiana*, s katero jo večkrat zamenjujejo. Backeberg razlikuje 5 variacij: *brevispina* - s kratkimi bodicami; *hexispina* - s 6 osrednjimi bodicami; *longispina* - s dolgimi bodicami; *nealeana* - s široko razprtimi bodicami in *gigantea* - velika. Domovina te kakteje je Mehika, državi Queretaro in Guanajuato, to je med približno 20 in 22° severne geografske širine; to je visoka planota do 1500m z značilno stepsko klimo. Poleti je v domovini včasih močan dež, temp. je do 34°, pozimi je brez dežja, temp. je med 2 in 22°. Telo rastline je kroglasto in nekoliko podolgovato, do 10 cm visoko, premer je do 8 cm in je temno zeleno. Bradavice so piramidaste, akcile so sprva poraščene; obratnih bodic je od 40 do 50, dolge so do 6mm in so bele, srednjih bodic je do 4 in so nekoliko daljšje in večje. Violetno rdeči cvetovi imajo temno srednje črto in premer do 1 cm. V rdečih sadežih se svetlo rjava semena. Gojitev ni težka: običajna zemlja za kakteje, to je ilovnato peščena, poleti toplo in sončno in seveda dovolj vode. Pozimi od 5 do 10° in pri tej temperaturi tudi ni potrebno zalivati.

ing. Engelbert Novak

V. Meritev jakosti svetlobe

Znano je, da rastline poleg drugih pogojev, katerim sodej ne bi obravnaval, potrebujejo tudi določeno količino svetlobe. Seveda pa niso zahteve pri vseh rastlinah enake. V primeru kakteje v dobi rasti zelo velike svetlobe, sicer sploh ne rastejo. Tehnično merimo jakost svetlobe v enotah, ki jim pravimo Lux. Tako potrebujejo kakteje v dobi rasti najmanj 10.000 luksov (bolje je seveda več). Jakost svetlobe merimo z lux-merilom, ki pa je dokaj drage naprave, zato si lahko pomagamo s svetlomeri, ki jim imo danes praktično vsak fotoamater. Tak način merjenja opisuje med drugim tudi G. Wippich v glasilu KUAS št. 5 in 6 1979. Predpogoj je, da ima svetlometer vgrajen senzor, da lahko merimo proti svetlobi. Določitev je naslednja;

1. Svetlometer nastavimo na jakost filma 18 DIN (= 50 ASA)
2. Izmerimo jakost vpadne svetlobe (to je svetlometer držimo proti svetlobi, seveda le s spuščanim ročajem, sicer lahko pokvarimo svetlometer) tako, da si zapovrnemo številko, do katere se je pomaknil kazalec - vzemimo kot primer, da je ta številka 3.

3. Pri jakosti, ki jo pokaže kazalec na svetloмери odčitano potreben čas osvetlitve pri zaslonki ali blendi št. 4 - v našem primeru je to 1/500 sek.

4. Iz priložene tabele odčitamo jakost v Luxih, v našem primeru je to 40.000 Luxov

kazalec:	2	3	4	5	6	7	8	9	10
sekunde:	1/4	1/8	1/15	1/30	1/60	1/125	1/250	1/500	1/1000
Luxi :	312	625	1250	2500	5000	10.000	20.000	40.000	80.000

Primer: Dne 19. avgusta je bil izreziat deževni dan, ob 12. uri sem izmeril na zunanji okenski polici 5000, na prostem pa 10000 Luxov.

ing. Engelbert Novak

SUBMETACANA PAUCICOSTATA (Ritt.) Backeberg

To vrsto je leta 1963 opisal Friedrich Ritter kot Metucana paucicostata (FR-597), pa jo je Backeberg na osnovi cvetov, ki so značilni za družino Submetacane tudi tja uvrstil.

Rastlina doseže višine 14 cm v premeru pa 7 cm. Ima 7-11 razširjenih topih reber s stožčastimi grbicami in sivimi areolami, ki so 10-15 mm medsebojno oddaljene. Čedice so kostanjevo rjave naložene, pozneje spremenene lažvo v sivo. Drobnihi bodice je 4-8 dolžine 0,5-3 cm, srednja bodica manjka ali pa je samo siva.

Cvetovi so 6 cm dolgi nesimetrične oblike in izhajajo iz temena. Ploščica je obdana z dolgimi belimi dlečicami in volnastimi kosniči. Cvetna cev je dolga 3,5 cm, prav tako volnast z dlečicami in kosniči. Cvet je cimbriasto rožičasto. Pravična mati cvet v spodnji polovici belega, v zgornji pa purpurne barve. Črediča ima 4-5 brakov. Zrel plod je okroglo stisnjeno oblike, malo povzeto in rahlo barvato. Barva je različna 1,2 mm oblike romba, hrupavo in rjave barve z velikim sivim popkom.

Ko postane rastlina sposobna za cvetenje, tedaj postane teme belo-volnato iz katerega se pojavijo cvetni popki.

Domovine te vrste je Peru in sicer province Huari, Dept. Ancash. Gojitev te vrste so zaradi nenevadne oblike cveta zelo priporočila. Vzgoja iz semen je zelo lahka. Rastlina zelo dobro uspeva na listnih koreninah, zato cepljenju na potebno, čeprav cepljena doseže cvetnost mnogo prej. Najprej raste posamično, pozneje pa sovrzraščča v lepe skupinice.

Karel Jecip